

SĂPĂTURILE ARHEOLOGICE DIN REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA ÎN ANUL 1966

DE

DORIN POPESCU

Continuăm, ca în fiecare an, publicarea foarte sumară a rezultatelor săpăturilor arheologice din anul precedent, în ordine cronologică, pe localități. În cazurile în care în același loc au fost descoperite resturi din epoci diferite, localitatea va fi menționată la problema pentru care au fost inițial întreprinse cercetările. Acolo unde nu se menționează instituția care a făcut cercetările, acestea au fost executate de Institutul de arheologie al Academiei Republicii Socialiste România, precizându-se însă, atunci când este cazul, dacă lucrările au fost executate în colaborare cu altă instituție. Pentru mai multă precizie, notele au fost întocmite de responsabilii săpăturilor sau de un membru al colectivului. Fiecare cercetare este trecută și pe harta alăturată, cu numărul de ordine din această dare de seamă.

I. Studierea vieții omului pe teritoriul Republicii Socialiste România înainte de epoca dacică

1. *Bugiulești* (r. Oltețu, reg. Oltenia). Au continuat săpăturile, descoperindu-se noi dovezi de muncă intenționată și resturile fosile de la încă două maimuțe cinomorfe. (În colaborare cu Centrul de cercetări antropologice al Academiei și cu Muzeul regional al Olteniei.)

2. *Tincova* (com. Sacu, r. Caransebeș, reg. Banat). Au continuat săpăturile pe terasa „Seliște”, în așezarea paleolitică din aurignacianul superior. S-au precizat două niveluri de locuire. S-au descoperit mai multe lame mărunte, retușate, aparținând probabil tipului numit „lamele Dufour”. (În colaborare cu Muzeul raional Lugoj.)

3. *Călinești* (r. Oaș, reg. Maramureș). S-au efectuat săpături în punctele: *Călinești I*. În această așezare paleolitică, descoperită în 1964, cu două niveluri de locuire (aurignacian și gravetian), s-au efectuat săpături de lichidare, obținându-se materiale suplimentare pentru încadrarea culturală a așezării. *Călinești II*. Săpături de încheiere, suprafața așezării fiind supusă eroziunii. S-a descoperit o vatră de foc și alte materiale suplimentare pentru datare. Așezarea din acest punct se poate atribui culturii aurignaciene, faza mijlocie de dezvoltare. *Călinești III*. În partea de apus a comunei, pe locul numit „Lichiorb”, s-au descoperit la suprafață urme din cultura gravetiană. (În colaborare cu Muzeul regional din Baia Mare.)

4. *Bicaz-Chei* (or. Bicaz, r. Piatra-Neamț, reg. Bacău). Sondaj la punctul *Bardoș II*, pentru identificarea unei noi așezări paleolitice (swiderian?).

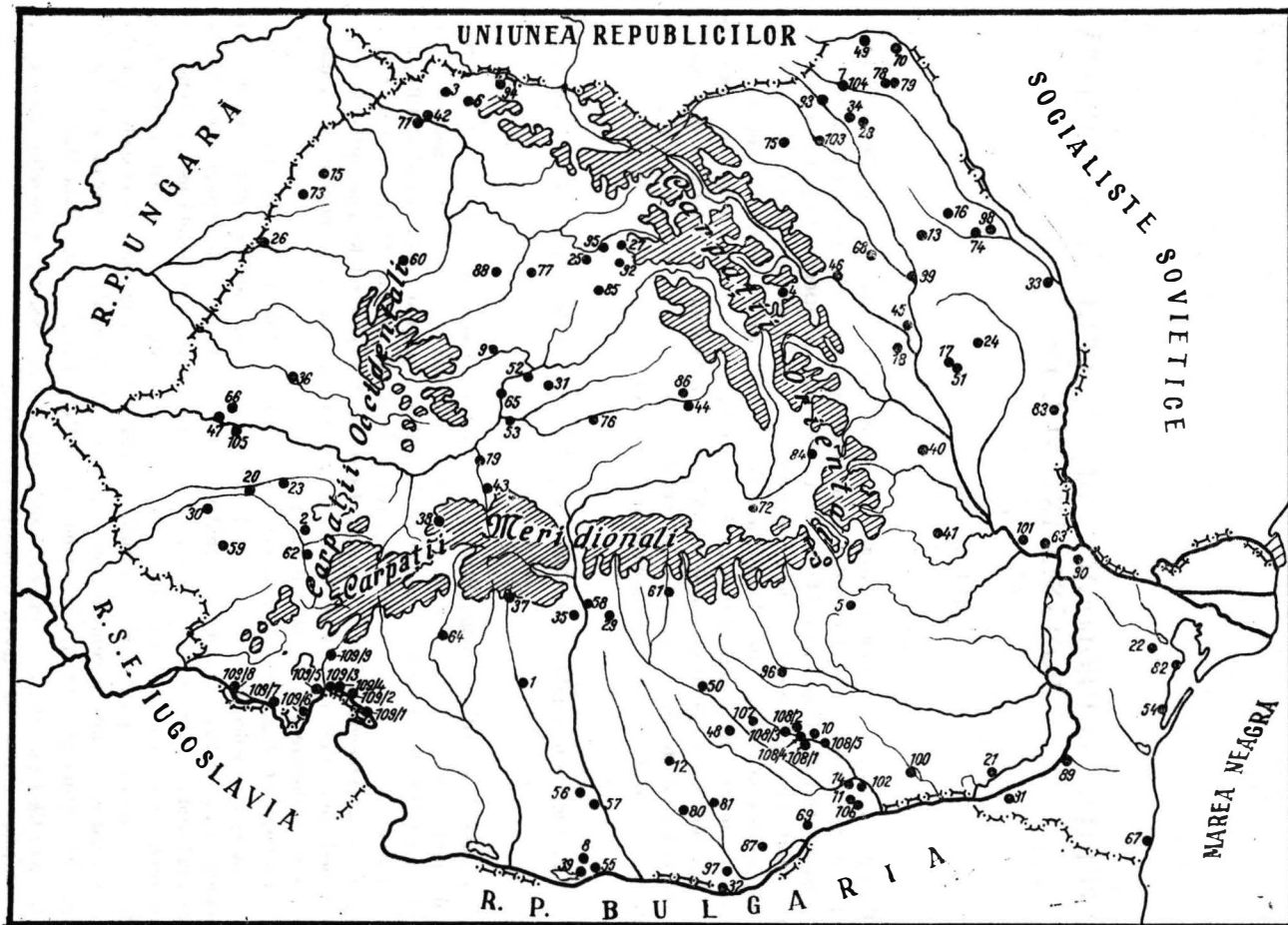

Fig. 1. — Săpăturile arheologice din Republica Socialistă Româna în anul 1966.

5. *Lapoș* (r. Mizil, reg. Ploiești). Au fost reluate săpăturile în „Poiana Roman”, descoperindu-se noi dovezi care atestă prezența aurignacianului întrziat, campignianului și tarde-noasianului.

6. *Turulung-Vii* (r. Oaș, reg. Maramureș). Pe „Dealul pustiu” așezare paleolitică, descoperită în 1966. S-au făcut sondaje preliminare. Așezarea poate fi atribuită gravetianului. (În colaborare cu Muzeul din Satu-Mare.)

7. *Dorohoi-Strachina* (or. Dorohoi, reg. Suceava). A fost descoperit un singur strat de cultură aparținând gravetianului final. S-au găsit numeroase unelte lucrate dintr-un silex de bună calitate (de Prut), în general de mărime mijlocie și mare. Întregul inventar litic se leagă de cel descoperit în așezările gravetiene de pe Nistrul mijlociu, cum este cel de la Chișla Nedgimova etc.

8. *Vădastra* (r. Corabia, reg. Oltenia). Săpăturile efectuate au urmărit: 1) determinarea unei stratigrafii amănunțite, la vest de „Măgura Fetelor” și 2) cercetarea complexelor arheologice aflate aici.

La baza straturilor de cultură e stratul paleolitic (aurignacianul mijlociu-prelungit), peste care se suprapune un strat intermediar (lipsit de resturi arheologice), urmat de straturile neolitice Vădastra I, Vădastra II, Sălcuța. În partea de est a săpăturilor s-a descoperit temelia peretelui de nord al unei locuințe din faza Vădastra II și trei gropi de bordeie din secolele XVII—XVIII datate prin monede. (În colaborare cu Muzeul raional din Caracal.)

9. *Cheile Turzii* (r. Turda, reg. Cluj). S-au făcut săpături în trei peșteri, dintre care două n-au mai fost cercetate niciodată. Datele stratigrafice obținute arată continuitatea de locuire a peșterilor din paleolitic până în plină epocă feudală (musterian, faciesul „Lumea Nouă”, cultura Petrești, un facies cultural post-Petrești, Coțofeni, Wietenberg, Hallstatt, dacic, roman, secolele IX—XI, XV—XVII). (Muzeul de istorie și arheologie Cluj, în colaborare cu Muzeul raional Turda.)

10. *Cernica* (or. București, r. 23 August). S-au efectuat lucrări în două puncte principale de pe teritoriul comunei Cernica:

a) Pe teritoriul satului Căldăraru al acestei comune, și anume pe promontoriul situat lângă malul de vest al lacului Cernica, în necropola neolitică, s-au descoperit încă 35 de morminte, dintre care unele însoțite de ofrande, astfel totalul mormintelor din această necropolă se ridică la 320;

— numeroase gropi, vetre, cuptoare, precum și ceramică din epoca bronzului mijlociu și târziu, aparținând în special culturii Tei;

— alte 33 de morminte feudale aparținând cimitirului format în jurul mănăstirii Iezerul, apoi bordeie, gropi de bucate, gropi menajere, precum și numeroase fragmente ceramice, obiecte de metal, monede, aparținând complexului medieval al satului Mărăcineni, acum dispărut.

b) În biserica Sf. Nicolae a mănăstirii Cernica, au fost începute cercetări arheologice în interiorul și exteriorul construcției. S-a putut constata că biserica cuprinde fundațiile și partea inferioară a zidurilor ridicate de ctitorul lor, Marele Vornic Cernica, la sfârșitul secolului al XVI-lea sau în primii ani din secolul al XVII-lea. S-a stabilit periodizarea acestei biserici. S-a constatat în plus existența unui nivel feudal mai vechi, care cuprinde morminte aparținând unei alte biserici, situată în apropiere și până acum necunoscută. Cercetările viitoare vor lămurii această problemă.

11. *Căscioarele* (r. Oltenița, reg. București). Prin continuarea săpăturilor din Ostrovelultell s-au urmărit în 1966 două obiective: prin cel dintâi, de natură stratigrafică, s-a terminat sondajul stratigrafic prin mijlocul așezării (peste 100 m lungime), atingându-se peste tot nivelul apei (la aprox. 5 m adâncime) în cuprinsul unui strat Boian din faza târzie, fără să se ajungă însă la baza straturilor de cultură din pricina apei, dar precizându-se întreaga succesiune de straturi și niveluri până la această adâncime. Al doilea obiectiv a constat din degajarea unui mare complex de locuire dintr-unul dintre nivelurile fazei Gumelnița A, obținându-se impor-

tante rezultate privind sistemul de construcție și un bogat material arheologic, din care nu lipsesc piese unice, cu adevărat excepționale. (În colaborare cu Muzeul raional Oltenița.)

12. *Ciolăneștii din Deal* (r. Roșiorii de Vede, reg. București). „Măgura Țuiului”, așezată în marginea de NE a satului, reprezintă o așezare gumelnițeană de tip *tell*, care cuprinde patru niveluri de locuire datînd din perioada Gumelnița A₂. În nivelul superior III s-a descoperit un topor de aramă cu 2 tășuri în cruce. (Institutul de istorie și arheologie Iași și Muzeul de istorie Alexandria.)

13. *Cucuteni-Băiceni* (com. Băiceni, r. Pașcani, reg. Iași). S-au continuat cercetările în cele patru sectoare ale acestui șantier. Pe „Cetățuia” au continuat săpăturile în stratul cu resturi de locuire eneolitică din faza Cucuteni A₃, iar în așezarea din vale de la „Dîmbul Morii” s-a cercetat o locuință cu platformă din faza Cucuteni A—B₁. În punctul „Mlada” s-au dezvelit mai multe locuințe geto-dacice din La Tène II, dintre care unele mai vechi (secolul al III-lea), în formă de bordei, și altele mai noi în formă de colibă, de la sfîrșitul secolului al III-lea e.n., în cuprinsul cărora s-au identificat și resturi ceramice de tip bastarnic. În fine, în punctul „Siliște” s-au cercetat cîteva locuințe și gropi din secolele III—IV e.n., cu un bogat material autohton geto-dacic. (Institutul de istorie și arheologie Iași.)

14. *Crivăț* (r. Oltenița, reg. București). Au fost continuate săpăturile din 1965 efectuate în așezarea fortificată cu șanțuri de apărare din prima epocă a bronzului, aparținînd culturii Glina, cu puternice elemente de caracter Cernavoda.

15. *Sălacea* (r. Marghita, reg. Crișana). Pe „Dealul Vida” s-au continuat săpăturile începute în 1965, în așezarea aparținînd epocii bronzului — cultura Otomani, faza I și II. S-au dezvelit mai multe locuințe cu un inventar ceramic deosebit de bogat. S-a descoperit, de asemenea, un mormînt cu schelet chirchit, avînd ca inventar mai multe vase aparținînd începutului fazei Otomani II și un inel de tîmplă din aur.

Cu prilejul demontării locuințelor, s-au descoperit și 16 morminte de inhumăție, care se datează în secolul al IX-lea — începutul secolului al X-lea. (Muzeul regional Oradea.)

16. *Erbiceni* (r. Hirău, reg. Iași). Pe teritoriul satului Erbiceni s-a efectuat un sondaj într-o așezare de tip Horodiștea-Foltești, unde au fost identificate mai multe locuințe, dintre care unele în formă de colibă și altele în formă de bordei cu mai multe etape de refacere. Tot aici s-a mai descoperit și un mormînt de inhumăție, cu ocră, dintr-o etapă ulterioară așezării propriu-zisă. (Institutul de istorie și arheologie Iași.)

17. *Năstăseni* (com. Parincea, r. Bacău, reg. Bacău). Ca urmare a identificării, prin cercetările de suprafață efectuate de Muzeul regional Bacău, a numeroase așezări aparținînd culturii Monteoru în zona dintre Siret și râul Bîrlad, s-a început un sondaj de recunoaștere la Năstăseni. Săpăturile, care s-au făcut pe locul „Botezata” din satul Năstăseni, au avut ca rezultat semnarea unor bogate așezări aparținînd culturii Monteoru, cu grupe de locuințe de suprafață, gropi mici cu resturi menajere și numeroase materiale ceramice. Avîndu-se în vedere zona geografică în care se plasează această așezare, vor trebui continuate cercetările începute în acest an la Năstăseni. (Institutul de istorie și arheologie Iași.)

18. *Luizi-Călugăra* (r. Bacău, reg. Bacău). În vederea completării datelor referitoare la epoca bronzului în regiunile centrale ale Moldovei, s-a început un sondaj la Luizi, într-o așezare aparținînd culturii Monteoru. Rezultatele, deși nu sînt bogate în ceea ce privește materialul arheologic, totuși, prin identificarea a trei niveluri de locuire și a resturilor de locuințe impun continuarea pe viitor a cercetărilor. (Institutul de istorie și arheologie Iași.)

19. *Sebeș* (r. Sebeș, reg. Hunedoara). Pe malul drept al râului Secaș, lângă „Podul Pripocului”, a fost cercetată o așezare de lungă durată, conținînd urme ale culturii Petrești, Wietenberg, Noua, Basarabi și din perioada La Tène-ului mijlociu și tîrziu, precum și din secolele al IV-lea, al IX-lea și al X-lea. Precizări cronologice s-au putut face pentru faza a II-a a culturii Wietenberg, care începe încă din Bronz A₂, și pentru cultura Noua, care formează

aici o fază tîrzie, Noua-Tciuş, stînd deja sub influența ceramicii de factură hallstattiană. (Institutul de istorie și arheologie din Cluj, în colaborare cu Muzeul din Sebeș).

20. *Budinț* (com. Ictar, r. Lugoj, reg. Banat). Sondaj pe izlazul de pe terasa de la marginea de nord a satului, descoperindu-se fragmente ceramice care atestă urmele unei așezări din epoca bronzului, faza tîrzie, și din prima epocă a fierului. (Muzeul raional Lugoj.)

21. *Grădiștea Coșlogeni* (com. Dichiseni, r. Călărași, reg. București). În octombrie 1966 s-a efectuat un sondaj într-una din movilele situate pe Grădiștea Coșlogeni („la Clineci”), unde se identificaseră mai înainte urmele unei așezări de la sfîrșitul epocii bronzului. Cercetările au precizat existența unui strat de cultură din epoca bronzului, gros de circa 1 m, conținînd materiale care definesc pentru prima dată cultura perioadei tîrzii a epocii bronzului din sud-estul Munteniei.

Stratul de cultură din epoca bronzului suprapune un strat de cultură cu materiale aparținînd unei faze timpurii a culturii Hamangia. (În colaborare cu Muzeul regional Călărași.)

22. *Babadag* (r. Istria, reg. Dobrogea). Au fost continuate săpăturile în cetatea hallstattiană de la Babadag. S-au făcut noi precizări stratigrafice și s-au obținut numeroase materiale, în special ceramică, care contribuie la o mai bună înțelegere a Hallstattului timpuriu din regiunea Dunării de jos.

23. *Susani* (com. Sudriaș, r. Făget, reg. Banat). S-au executat săpături de salvare în necropola tumulară de la punctul „Grămuradă”, unde s-a descoperit un mormînt de înhumăție, datînd din perioada hallstattiană timpurie. Inventarul e format din patru urne bitronconice din pastă fină neagră și brună-roșcată, umplute cu fragmente de vase mici, cești, cănițe, din pastă fină cenușiu-închis. (Muzeul raional Lugoj.)

24. *Rădeni* (r. și reg. Bacău). S-au executat săpături de salvare într-o necropolă hallstattiană distrusă în cea mai mare parte. S-au recuperat materiale dintr-un mormînt de înhumăție: obiecte de metal, ceramică.

S-au făcut săpături de salvare în necropola de incinerăție din secolele III—IV e.n. (Muzeul regional Bacău.)

25. *Sărățel* (com. Șieu-Măgheruș, r. Bistrița, reg. Cluj). În continuarea săpăturilor din 1959 și 1962 s-au trasat mai multe secțiuni peste elementele de fortificație hallstattiene și dacice, s-a dezvelit un turn rotund cu zidăria legată cu mortar și a fost secționat un altul, probabil patrulater. (Muzeul de istorie Cluj, în colaborare cu Muzeul raional Bistrița.)

26. *Girișu de Criș* (r. Oradea, reg. Crișana). În apropierea satului, pe malul drept al Crișului, la punctul „Riturl”, s-a descoperit o așezare din prima epocă a fierului. Pe lângă un material ceramic foarte bogat din faza Hallstatt C, a apărut un celt de fier și două fragmente ceramice aparținînd culturii Basarabi. S-au dezvelit mai multe locuințe de tip bordel. Sub nivelul hallstattian s-au descoperit niveluri aparținînd culturii Baden-Coțofeni. (Muzeul regional Oradea.)

27. *Dumitrița* (r. Bistrița, reg. Cluj). Deasupra satului se ridică un platou întîns „Cetatea”, care însă nu este fortificat; prelungirea lui spre sud este însă apărată cu un val și șanț îndreptat spre nord. Platoul a fost locuit într-o fază tîrzie a perioadei Hallstatt și în La Tène-uj mijlociu. (Institutul de istorie și arheologie din Cluj, în colaborare cu Muzeul raional Bistrița.)

28. *Stîncești* (r. Botoșani, reg. Suceava). S-au continuat săpăturile în cele două cetăți hallstattiene tîrzii, confirmîndu-se datarea construirii cetății I în secolele VI—V î.e.n. S-a determinat, în cetatea I, existența a patru niveluri de locuire, succesive, de la sfîrșitul secolului al VI-lea î.e.n. pînă în secolul al III-lea î.e.n.inclusiv. (Institutul de istorie și arheologie Iași și Muzeul raional Botoșani.)

29. *Tigveni* (r. Curtea de Argeș, reg. Argeș). S-au continuat săpăturile în necropola tumulară hallstattiană de tip Ferigile. S-au săpat doi tumuli, unul conținînd 20 de morminte de incinerăție.

30. *Săcoșu-Mare* (r. Lugoj, reg. Banat). S-au executat săpături de salvare la punctul „Codru — ogașul Pascului”, în așezarea hallstättiană tirzie și de la începutul epocii geto-dace. S-au descoperit fragmente ceramice de culoare brună-roșcată, din pastă grosolană, lucrată cu mîna, precum și fragmente din pastă cenușie, buze puternic evazate, lucrate la roată și fără roată. (În colaborare cu Muzeul raional Lugoj.)

31. *Ozd* (com. Bichiș, r. Luduș, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). Au continuat, pentru o scurtă perioadă, săpăturile începute în 1965 în cimitirul scilic de pe „Piscul Deagului”, descoperindu-se încă patru morminte de înhumăție, care se adaugă la cele patru descoperite anterior. (Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj, în colaborare cu Muzeul regional Tg.-Mureș.)

II. *Cultura geto-dacă*

32. *Zimnicea* (r. Zimnicea, reg. București). S-au efectuat săpături de salvare la cetatea getică care fusese afectată de lucrările unui șantier. În cele trei secțiuni din zona sudică s-a găsit un bogat material ceramic din secolele IV—III î.e.n. Principalul rezultat a fost obținut prin secțiunea din partea de nord-est a cetății, unde s-a descoperit primul val de apărare al acestela.

În marginea drumului de la est de cetate s-au săpat mai multe bordeie din secolul al XIV-lea, distruse în bună parte de unele lucrări de pământ. Bordeiele au avut un inventar bogat, conținând mai ales din ceramică și diferite obiecte de fier. (În colaborare cu Muzeul de istorie Giurgiu.)

33. *Moșna* (r. Huși, reg. Iași). S-a executat un sondaj de recunoaștere într-o cetate de pământ traco-getică cu val și șanț, de formă pentagonală, cu o suprafață de circa 8 ha, datînd dintr-o perioadă anterioară sfîrșitului secolului al III-lea î.e.n. (Institutul de istorie și arheologie Iași și Muzeul raional Huși.)

34. *Cucorâni* (r. Botoșani, reg. Suceava). S-au continuat săpăturile în așezarea geto-dacică din secolele III—II î.e.n., reușindu-se să se dezvelească două bordeie și două locuințe de suprafață. S-au obținut informații suplimentare în legătură cu existența a două faze de locuire, una datînd din secolul al III-lea î.e.n., reprezentată prin bordeie, și una datînd din prima jumătate a secolului al II-lea î.e.n., reprezentată prin locuințe de suprafață. De asemenea s-a mai descoperit un hordci din secolele II—III î.e.n. și unul din secolele VI—VII. (Institutul de istorie și arheologie Iași și Muzeul raional Botoșani.)

35. *Oenița* (com. Oenele Mari, r. Rm.-Vilcea, reg. Argeș). Au fost reluate săpăturile efectuate aici în alte două campanii anterioare. S-a săpat de data aceasta în așezarea civilă dacică din apropierea cetăților de pe vîrf de munte. Au fost făcute interesante observații privind stratigrafia, conținutul și cronologia culturii La Tène dacice din secolele III—I î.e.n. și secolul I e.n. (În colaborare cu Muzeul raional din Rm.-Vilcea.)

36. *Berindia* (com. Buteni, r. Gurahonț, reg. Crișana). În apropierea satului, în punctul numit „Dealul Șindrioara”, s-au întreprins sondaje în așezarea dacică aparținînd secolelor II—I î.e.n. S-au descoperit urmele citorva locuințe de suprafață și un material ceramic relativ bogat, între care „cățui” și „fructiere” (Muzeul regional Oradea.)

37. *Polovragi* (r. Gilort, reg. Oltenia). S-au continuat săpăturile începute în 1964 în cetatea dacică din secolele II—I î.e.n. S-a săpat în special în așezarea nefortificată de la poalele muntelui Padeș, unde s-au identificat mai multe bordeie. (În colaborare cu Muzeul regional Oltenia.)

38. *Grădiștea Muncelului* (com. Orăștioara de Sus, r. Orăștie, reg. Hunedoara). Pe Dealul Grădiștii s-a terminat degajarea și restaurarea zidului cetății Sarmizegetusa. Au continuat și lucrările din incinta sacră, pe terasele a X-a și a XI-a, precisîndu-se mai bine înfăți-

șarca acestora în antichitate. Efectuându-se degajarea completă a turnului pentagonal de sub terasa a XI-a, s-a văzut că zidul de pe două din laturile lui se prelungea pentru a forma un zid de susținere a terasei de deasupra.

Pe înălțimea „Fețele Albe” s-a urmărit în continuare complexul de ziduri descoperit în 1965. În fața unuia dintre ele (zidul A) s-a găsit un sanctuar rotund cu stlpi înguști și lați de calcar. S-a constatat, în sfârșit, că peste zidul B se suprapune o locuință dacică foarte bogată în ceramică lucrată la roată, inclusiv ceramică pictată (Institutul de istorie și arheologie din Cluj în colaborare cu Muzeul de istorie Cluj.)

39. *Orlea* (r. Corabia, reg. Oltenia). Săpături de salvare efectuate pe grindul „Iancu Mușat”. Pe panta de sud, în nisip, s-au găsit numeroase piese de silex. Stratul subțire de nisip suprapune un strat arheologic cu materiale de tip Celei, altele din prima și a doua epocă a fierului. S-au mai descoperit două gropi funerare cu jertfe omenеști din secolele II—I î.e.n. (În colaborare cu Muzeul din Orlea.)

40. *Fittoești* (r. Panciu, reg. Galați). S-au continuat cercetările pe „Cetățuia” din satul Mânăstioara începute în 1963. Săpăturile efectuate în acest an au avut ca rezultat identificarea unei așezări geto-dacice, al cărei strat de cultură nu depășește 20 cm. Urmează apoi bogate resturi de locuire aparținând epocii bronzului (cultura Monteoru) cu trei niveluri de locuire. Semnalăm astfel urmele locuințelor de suprafață, anexe, vetre construite pe piatră și fragmente ceramice, gropi cu resturi menajere. S-au remarcat și resturile de locuire neolitică cu bogate locuințe și gropi cu resturi menajere care conțin un material arheologic numeros, îndeosebi vase întregi și întregibile. (Institutul de istorie și arheologie Iași și Muzeul de istorie Focșani.)

41. *Cîndești* (r. Focșani, reg. Galați). S-au continuat cercetările începute în 1962. În mod deosebit menționăm că în acest an s-a reușit pentru prima dată să se identifice câteva complexe de locuire *in situ* aparținând așezării geto-dacice al cărei strat de locuire este puternic răvășit. De asemenea, printre rezultatele importante menționăm și un nivel de locuire aparținând etapei târzii a culturii Monteoru, completându-se datele cu privire la evoluția și intensitatea urmelor de locuire din epoca bronzului de pe „Cetățuia”. Amintim că pînă în prezent cercetările din diferitele sectoare ale acestei așezări au avut ca rezultat identificarea a patru niveluri de locuire aparținând culturii Monteoru, la care se adaugă și nivelul de locuire sesizat recent. (Institutul de istorie și arheologie Iași și Muzeul de istorie Focșani.)

42. *Medieșu Auril* (r. Satu-Mare, reg. Maramureș). S-au efectuat săpături în continuare în așezarea dacică de pe locul „Suculău”. S-au făcut trei secțiuni între drumul Medieșu Auril-Dumbravă și Drumul Roșului, care duce în direcția comunei Odoreu. S-a descoperit ceramică dacică, un cuptor de ars oale etc., precum și ceramică din epoca bronzului, de tip Succi de Sus. (Muzeul raional Satu-Mare.)

43. *Căplina* (com. Săsciori, r. Sebeș, reg. Hunedoara). S-a putut demonstra că zidul de incintă înconjură complet platoul și terasele superioare ale dealului pe care se ridica cetatea. Secțiunile executate pe câteva terase au scos la iveală urme de locuire. O mare cantitate de ceramică și de oase a fost descoperită într-un punct de pe terasa E, unde se văd și resturi de zidărie dacică. (Institutul de istorie și arheologie din Cluj, în colaborare cu Muzeul raional din Sebeș.)

44. *Porumbeni Mari* (com. Porumbeni, r. Odorhei, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). Cu ocazia săpăturilor executate în așezarea de mare întindere, fortificată, situată la circa 2 km NV de comună, au fost secționat elementele de apărare (cinci șanțuri și șase valuri paralele) de pe latura de E. Peste tot s-a constatat o singură fază de construcție. Pe baza ceramicii și a obiectelor de metal, cetatea datează din secolele I î.e.n. — I e.n., urmele încetînd o dată cu înaintarea romană. (Muzeul de istorie Cluj și Muzeul raional Odorhei.)

45. *Brad* (com. Negri, r. Bacău, reg. Bacău). S-au continuat săpăturile în așezarea dacică (secolele I î.e.n. — I e.n.), cercetîndu-se în special valul de apărare. (În colaborare cu Muzeul raional Roman.)

46. *Piatra-Neamț* (reg. Bacău). Pe înălțimea Bîtca Doamnei s-a continuat dezvelirea zidului de piatră de pe latura de vest a cetății dacice. Se pare că la capătul de nord al zidului ar fi fost un turn, tot cu ziduri de piatră. În interiorul cetății s-a continuat dezvelirea unei mari locuințe, cu temelie de piatră și pereți de chirpici. (Institutul de istorie și arheologie Iași și Muzeul regional Piatra Neamț.)

47. *Cicir* (com. Mîndruloc, r. Arad, reg. Banat). S-au continuat săpăturile în așezarea dacică, dezvelindu-se zece bordeie. Din inventarul descoperit menționăm ceramica dacică lucrată cu mla, printre care cești, apoi ceramică romană fină (*terra sigillata*) și o monedă romană de argint a împăratului Domițian. Așezarea datează din secolele II—III e.n. (Institutul de istorie și arheologie Cluj.)

48. *Udeni* (com. Sirbeni, r. Titu, reg. București). Au fost efectuate săpături de salvare la vest de satul Udeni, în punctul „la Carieră”, unde s-a descoperit o așezare din secolul al III-lea e.n. și urmele unui sat feudal românesc cu cimitirul respectiv. S-au identificat în ambele așezări locuințe și gropi de provizii, iar în cimitirul din secolul al XVII-lea s-au dezvelit 26 de morminte. În săpătură au apărut urme sporadice de tip Glina III, La Tène II și din secolul al XIV-lea.

49. *Horodiștea* (r. Dorohoi, reg. Suceava). Pe valea Isnovățului s-a făcut un mic sondaj într-o așezare distrusă prin arături adânci, dezvelindu-se un rest de semibordeie aparținând perioadei corespunzătoare provinciei Dacia. La mică distanță de această așezare, pe panta dealului, prin cercetări de suprafață, s-a descoperit un fragment de brățară celtică. În vatra satului, în curtea locuitorului Cheptroșu, s-au săpat câteva șanțuri, prin care s-au descoperit cinci morminte de incinerare în amfore, conținând cenușă și resturi de oase de copii, precum și trei urne de tip Poienești cu resturi de cenușă și schelete de mături. (Muzeul de istorie a Moldovei și Muzeul raional Dorohoi.)

50. *Mătăsaru* (r. Găești, reg. Argeș). Au continuat săpăturile în așezarea din secolul al III-lea e.n., identificându-se un bordel și mai multe gropi de provizii. S-a descoperit de asemenea un cuptor de copt pline, din aceeași vreme, și un bordel feudal din secolele XVII—XVIII.

51. *Bârboasa* (com. Lozinca, r. și reg. Bacău). S-au continuat săpăturile în necropola daco-carpică din secolul al III-lea e.n. (Muzeul regional Bacău.)

52. *Noșlac* (r. Aiud, reg. Cluj). S-au efectuat în continuare, și în acest an, săpături arheologice în așezarea daco-romană de pe terenul numit „Șumugh”. Cu acest prilej, pe lângă foarte mult material ceramic dacic și roman, s-au descoperit și urmele unui semibordei, două gropi de provizii și două vetre de foc. (Muzeul de istorie Cluj.)

53. *Obreja* (com. Mihalț, r. Alba, reg. Hunedoara). În continuarea săpăturilor din anii trecuți (1961—1965), în așezarea daco-romană de la „Cinepl” s-au descoperit alte 10 gropi de provizii, trei bordeie, două locuințe de suprafață, un cuptor de copt pline, cu calotă semisferică de lut și un depozit de unelte, toate din vremea stăpînirii romane în Dacia. (Institutul de istorie și arheologie Cluj.)

III. Epoca greco-romană

54. *Histria* (r. Istria, reg. Dobrogea): 1. *Sectorul X*. S-au reluat săpăturile întrerupte din 1960 în acest sector, avînd ca obiectiv cercetarea pe un spațiu mai larg, a așezării în acest punct al platoului. S-a trasat o secțiune de 25 m lungime, orientată N—S și care va fi prelungită în anii viitorii pînă la marginea de sud a platoului. Rezultatele acestei campanii verifică și confirmă rezultatele campaniilor anterioare. Săpăturile din acest an au dus la descoperirea pentru prima oară, în zona *extra muros*, a stratului de cultură din secolul al V-lea î. e. n. 2. „Zona sacră”. S-au reluat săpăturile la templul elenistic, descoperit parțial (*cella*) în

1963. S-a degajat parte din pronaos, pardosit cu pseudomozaic și s-a pus în lumină un important material votiv, care a permis identificarea divinității (Afrodita) căreia îi era dedicat templul.

3. *Sectorul Z.* În acest an s-au continuat săpăturile în punctul început în campania din 1965, lărgindu-se secțiunea 7, cu scopul de a se dezveli un edificiu din secolul al III-lea e. n. Deasupra acestui edificiu s-a mai recuperat un nivel de locuire din secolul al IV-lea e. n. și o serie de morminte dintr-o epocă ulterioară locuirii de aici.

4. *Sectorul ER.* Lucrările au continuat prin executarea unei noi secțiuni în marele edificiu de epocă romană timpurie. Au fost descoperite noi încăperi cu hipocaust, precum și o serie de elemente din partea superioară a clădirii, prăbușite. Nivelul de locuire, imediat posterior dezafectării marelui edificiu, a fost identificat printr-o podea groasă de lut. Din necropolă s-au mai descoperit trei morminte cu importante elemente de datare pentru sfârșitul locuirii în această zonă și începutul înmormântărilor. Prin dezvelirea unei suprafețe la sud de edificiu, s-au mai găsit încă trei-patru locuințe din nivelul secolului al VI-lea e. n. care suprapun necropola.

55. *Sucidava* (com. Celei, r. Corabia, reg. Oltenia). S-au continuat săpăturile în patru sectoare. În cetatea romano-bizantină s-a redzevelit zidul de est (pentru a fi consolidat) și cu această ocazie s-a aflat un cimitir roman de incinerare (secolul al II-lea e. n.). În curtea școlii elementare s-a restaurat puțul roman din secolul al II-lea e. n. și s-a trasat o secțiune în care s-au găsit urmele drumului roman și morminte din secolul al IV-lea e. n. Pe latura de apus a orașului roman s-au precizat o serie de elemente defensive. La nord de oraș s-a trecut la dezvelirea cimitirului roman de înhumare (secolele II—III), găsiindu-se numeroase morminte. (În colaborare cu Muzeul raional Corabia.)

56. *Romula* (Reșca, com. Dobrosloveni, r. Caracal, reg. Oltenia). Lucrările s-au axat pe trei sectoare. În centrul așezării s-a identificat o a doua incintă civilă, fortificată cu un zid puternic de cărămidă, la finele secolului al II-lea e. n. și ridicată peste urme dacice și romane mai vechi. La poarta lui „Filip Arabul”, pe latura de nord a celei de-a doua incinte de apărare, au apărut niveluri de construcții și locuiri dacice și romane mai vechi. În sectorul cimitirului roman de incinerare (secolele II—III) s-au dezvelit 103 morminte cu un bogat material funerar. (În colaborare cu Muzeul raional din Caracal.)

57. *Slăveni* (com. Gostavăț, r. Caracal, reg. Oltenia). În sectorul castrului roman s-a dezvelit total turnul de nord-vest. Pe marginea nordică a drumului pretorian (*via praetoria*) s-au descoperit trei barăci militare, în care s-au aflat două brățări din aur și o statueta a zeiței *Fortuna*. Săpăturile din sectorul așezării civile au precizat definitiv planul termelor castrului și au identificat temelilele unui mare edificiu. (În colaborare cu Muzeul regional al Olteniei.)

58. *Castra Traiana* (Sîmbotin, com. Dăești, r. Rm.-Vilcea, reg. Argeș). Prima campanie de săpături (de salvare) a reușit să identifice traseul laturii de răsărit a castrului roman, grav avariata de aluviunile râului Trantul. Castrul era din piatră și s-a construit la începutul secolului al II-lea, peste urme dacice și romane mai vechi. În interiorul lui s-au identificat urme de clădiri militare. (În colaborare cu Muzeul raional Rm.-Vilcea.)

59. *Berzovia* (or. Reșița, reg. Banat). În continuarea săpăturilor din anul precedent, la castrul legiunii IV Flavia Felix s-au săpat în acest an alte două secțiuni. În secțiunea din interiorul castrului s-a descoperit o porțiune de zid de la o clădire mare de piatră, acoperită cu țigle, iar în cealaltă, trasată pe latura de răsărit a lagărului, s-au identificat deosebit de clar valul și șanțul de apărare a castrului. Și pe latura de est se verifică faptul că lagărul legiunii IV Flavia Felix de la Berzovia și-a încheiat existența în faza lui de pământ, fără să fi fost reconstruit din piatră. (Institutul de istorie și arheologie Cluj.)

60. *Buciumi* (r. Zălau, reg. Cluj). S-au continuat cercetările în castrul roman, dezvelindu-se porțile *praetoria*, *decumana* și *principalis dextra*. Dintre acestea, *porta praetoria* are bastioane de o formă deosebită. În *praetentura* s-au dezvelit în continuare barăcile soldaților, iar pe *latera praetorii* o construcție cu mai multe încăperi cu hipocaust. Pe latura

de sud a incintei castrului, pe fiecare jumătate de curtină dintre poartă și colțuri, se găsește cite un turn intermediar. (Muzeul de istorie Cluj în colaborare cu Muzeul raional Zălau.)

61. *Jidava* (or. Cimpulung-Muscel, reg. Argeș). S-a continuat cercetarea locuinței aflate între *horreum* și zidul de vest al incintei, urmărindu-se în chip special stabilirea stratigrafiei din castru. S-au dobândit date prețioase asupra stratigrafiei, precum și un bogat material ceramic. De asemenea s-a continuat dezvelirea interiorului *horreum*-ului, cu care ocazie au fost descoperite două inscripții zgiriate pe țigle. (În colaborare cu Muzeul raional Cimpulung-Muscel.)

62. *Jupa-Tibiscum* (com. Zăgujeni, r. Caransebeș, reg. Banat). Săpăturile executate atit în așezarea civilă, cît și în castru au urmărit verificarea nivelurilor sesizate în 1965. Rezultatele obținute confirmă constatările anterioare. În castru, sub ultimul nivel, a fost dezvelit un cuptor de olar cu platformă de uscare și bazin pentru macerarea lutului. În așezarea civilă au fost dezvelite patru construcții și parțial o stradă. Nivelurile existente sînt marcate de cele patru rînduri de construcții suprapuse. Materialul ceramic arată continuitatea de locuire pînă în secolul al VI-lea e. n. (Muzeul regional Timișoara.)

63. *Barboși* (or. Galați, reg. Galați). Pe înălțimea Tirighina s-a continuat cercetarea castelului roman. S-a putut stabili încă o dată că acest *castellum* a avut trei faze: prima de la Traian pînă în secolul al III-lea (după Sever Alexandru); a doua din secolul al III-lea (Gordian III sau Filip Arabul) pînă la Aurelian; a treia din timpul lui Constantin cel Mare și a urmașilor săi. Cel de-al treilea nivel este asigurat acum prin două monede, una de la Constantin cel Mare și cealaltă de la un fiu al acestuia. Sub nivelul I roman apar două niveluri dacice, dintre care în cel mai vechi s-a găsit un bordei cu material dacic și amfore romane din secolele I l. e. n. — I e. n. S-a cercetat și latura de vest a castrului, unde s-a stabilit că sub nivelul *agger*-ului, al zidului și al bermei a existat o necropolă romană cu morminte de incinerare și înhumare. Se pare că necropola a încetat de a mai fi folosită în timpul lui Marcus Aurelius (?), cînd pe o parte din locul ei s-a construit un mare castru de piatră, cu două șanțuri de apărare. (Institutul de istorie și arheologie Iași și Muzeul regional Galați.)

64. *Tirgu-Jiu* (r. Gorj, reg. Oltenia). La sud-est de oraș, pe malul stîng al noii alții a Amarației, s-au descoperit temelii de piatră fără mortar, ale unor locuințe cu citeva încăperi, cu vetre din cărămizi mari și cu pavaj din piese ceramice cruciforme. Fragmentele de vase ceramice sînt foarte puține, dar caracteristice pentru secolul al III-lea e.n., indicînd o așezare provincial-romană necunoscută pînă acum. (În colaborare cu Muzeul raional din Tg.-Jiu.)

65. *Aiud* (reg. Cluj). Pe teritoriul orașului, în locul numit „Valea Groapelor”, situat la circa 1200 m vest de Aiud, a fost descoperită o construcție din epoca romană, de dimensiuni apreciabile, din care s-a dezvelit numai o parte, probabil o *villa rustica*. (Institutul de istorie din Cluj în colaborare cu Muzeul raional Aiud.)

66. *Covăsinț* (r. Arad, reg. Banat). „La Desan” s-a secționat linia a doua a marilor valuri de pămînt din Banat, care se prelungește în nordul Mureșului de-a lungul hotarului comunelor Sîmbăteni, Cuvîn și Covăsinț. Sistemul de fortificație are lățimea de 52 m și este compus din patru valuri și cinci șanțuri consecutive, cel exterior avînd pe fund un rînd de pari. Sub valul interior s-a descoperit un complex de ceramică dacică indicînd *terminus post quem* al construcției, iar în șanțuri s-a găsit ceramică de factură romană. (Institutul de istorie și arheologie din Cluj în colaborare cu Muzeul regional Arad.)

67. *Mangalia* (or. Constanța, reg. Dobrogea). S-au continuat săpăturile în necropola romană tîrzie a orașului Callatis. Au mai fost dezvelite încă 52 de morminte de înhumare. S-au descoperit și în această campanie morminte de piatră tip cistă și în groapă simplă, acoperite cu dale de piatră sau țigle. În interiorul lor s-au găsit vase de lut și de sticlă, obiecte de podoabă din metal și sticlă, citeva monede și trei inscripții grecești folosite ca pietre de morminte.

IV. Epoca feudală timpurie și dezvoltată

68. *Văleni* (r. Roman, reg. Bacău). S-au continuat săpăturile din marele cimitir carpic de la Văleni, descoperindu-se 45 de morminte din secolele II—III e.n. (Institutul de istorie și arheologie Iași și Muzeul de istorie Roman).

69. *Oinac* (or. Giurgiu, reg. București). Au fost reluate săpăturile din necropola din secolul al IV-lea e.n., descoperindu-se încă 14 morminte, dintre care șapte de înhumăție și șapte de incinerăție. (În colaborare cu Muzeul raional Giurgiu.)

70. *Miorcani* (r. Săveni, reg. Suceava). Pe teritoriul comunei s-au efectuat săpături arheologice într-un cimitir de tip Sîntana de Mureș, datînd din a doua jumătate a secolului al IV-lea e.n. Cu acest prilej au fost descoperite 41 de morminte de înhumăție cu un foarte bogat inventar, din care menționăm numeroase vase de lut, fibule, cataramă, mărgelă și pandantive. (Institutul de istorie și arheologie Iași.)

71. *Culciu Mare* (com. Culciu, r. Satu-Mare, reg. Maramureș). S-a descoperit un mormînt de incinerăție cu urnă, datînd din prima epocă a fierului (Ha. B), și trei semibordeie cu ceramică din secolul al IV-lea e.n. (Institutul de istorie și arheologie Cluj, în colaborare cu Muzeul regional Baia-Mare.)

72. *Hărman* (r. Sf. Gheorghe, reg. Brașov). Săpături în continuare la punctul „Groapa Banului”, urmărindu-se, prin mai multe secțiuni, înlînderea spre vest a așezării din secolul al IV-lea. S-a săpat un bordei dincolo de care, spre vest, urmele se rădesc. În general materiale relativ bogate. Semnalăm două fibule de bronz aflate în bordeiul amintit. În acest sector s-au găsit și fragmente ceramice hallstattiene. S-au săpat de asemenea mai multe secțiuni în livada C.A.P. Hărman, descoperindu-se materiale din secolul al IV-lea. S-a dezvelit și un bordei. Într-una din secțiuni a ieșit la iveală și un bordei din secolele VIII—IX. În toate secțiunile din livadă s-au găsit și urme neolitice ale culturilor Criș și cu ceramică liniară. (În colaborare cu Muzeul regional Brașov.)

73. *Săcueni* (r. Marghita, reg. Crișana). La punctul numit „Horo”, din apropierea comunei, s-au făcut săpături de salvare la cariera de nisip. S-au descoperit așezări datînd din neolitic (cultura Tisa), perioada trecerii spre feudalism (secolele IV și VI—VII) și din secolele IX—X. Din aceste perioade datează și mormintele găsite în nivelurile respective. S-a descoperit, de asemenea, un mormînt sarmatic din secolele II—III e.n. (Muzeul regional Oradea.)

74. *Lețcani* (r. și reg. Iași). S-a executat un sondaj, cu prilejul căruia s-au dezvelit două morminte de incinerăție în urnă și două de înhumăție din secolele IV—V e.n. (Institutul de istorie și arheologie Iași.)

75. *Botoșana* (r. Gura Humorului, reg. Suceava). S-au continuat săpăturile în așezarea geto-dacică din secolele III—II î.e.n., descoperindu-se două semibordeie cu un bogat material ceramic. S-au întreprins în continuare cercetări în așezarea locală din secolele V—VI, dezvelindu-se două semibordeie, dintre care unul conținea și ceramică locală la roată. S-au putut face observații noi în legătură cu caracteristicile culturii materiale locale din secolele V—VI e.n. (Institutul de istorie și arheologie Iași și Muzeul regional Suceava.)

76. *Bratei* (r. Mediaș, reg. Brașov). S-au continuat săpăturile în trei puncte :

1) *Cimitirul nr. 1*, situat la punctul „Zăvoi”. Cimitir de incinerăție în gropi arse. S-au descoperit 90 de morminte și un bordei. După rit, ritual și întreg inventarul mormintelor, mai ales ceramica, cimitirul aparține populației băștinașe din secolele IV—V. Pînă în prezent s-au lucrat 209 morminte.

2) *Cimitirul nr. 2*, situat la punctul „Rădaie” (Rogoaze). Cimitir biritual, cu morminte de incinerăție în urnă și în groapă și morminte de înhumăție. Aparține cronologic secolelor VII—VIII, iar cultural constituie cel mai vechi nivel al culturii Dridu. Cimitirul aparține populației autohtone din perioada tirzie avarică. S-au săpat pînă acum 187 de morminte.

3). *Cimitirul nr. 3*, situat la punctul „Rădalc”. Cimitir de înhumație gepidic din secolele VI—VII. S-au săpat în total 73 de morminte. În apropierea cimitirului nr. 3 de la Bratei, dintr-o depunere de pământ decapitată pentru exploatarea nisipului s-au descoperit fragmente ceramice care aparțin culturilor Criș, liniară, Tisa, Coțofeni, Wietenberg, Hallstatt tirziu, La Tène și secolele VI—VII.

77. *Țaga* (r. Gherla, reg. Cluj). Pe „Valea Tistașului”, în punctul numit „Hrube”, în continuarea sondajelor din 1965 s-au făcut săpături extinse în așezarea prefeudală, cu bordeie dateabile în secolele IV—V și secolele VII—VIII. În acest an s-au descoperit cinci bordeie din secolele IV—V și 10 bordeie din secolele VII—VIII, precum și cinci gropi de provizii.

Bordeiele din secolele IV—V conțin ceramică de pregnantă tradiție romană provincială și sînt lipsite de vatră sau cuptor de foc în interior. În acest tip de bordeie, de formă rectangulară, s-au găsit piepteni de os cu două rînduri de dinți, prevăzuți cu plăsele prinse laolaltă cu nituri de fier, precum și o monedă de bronz a împăratului Constans I (337—350).

Bordeiele din secolele VI—VIII au în interior cite un cuptor mare de piatră în formă de potcoavă așezat pe colț; s-au aflat cioburi de vase lucrate la roată cu învîrtire rapidă, împodobite cu linii ondulate și drepte sau cu benzi de linii vălurite, încadrate uneori de portative. Într-un astfel de bordei s-a descoperit și un cercl de argint, care sprijină datarea bordeielor în secolele VII—VIII (Institutul de istorie și arheologie Cluj și Muzeul raional Gherla.)

78. *Petricani* (r. Săveni, reg. Suceava). În vatra satului s-au dezvelit cîteva morminte de înhumație aparținînd perioadei hunice. Descoperirea a ieșit la iveală prin distrugerea unui mare tumul care a existat pe acel loc. (Muzeul de istorie a Moldovei și Muzeul raional Săveni.)

79. *Săveni* (reg. Suceava). În punctul „Valea Boului” s-au săpat șapte tranșee în cuprinsul unui cenușar de mari proporții, din care s-au adunat numeroase obiecte aparținînd culturii Noua de la sfîrșitul epocii bronzului; s-au mai dezvelit și cîteva morminte care, după inventarul ceramic și ritualul înmormîntării, fac parte din perioada hunică. (Muzeul de istorie a Moldovei și Muzeul raional Săveni.)

80. *Dulceanca* (com. Albești, r. Roșiorii de Vede, reg. București). Săpăturile efectuate în așezare au scos la iveală încă cinci complexe din secolul al VI-lea e. n., aparținînd culturii Ipotești-Ciurel-Cîndești și bordeie de dimensiuni mari din secolul al III-lea e. n. (cultura Chilia). S-au putut face observații noi datorită descoperirii într-o locuință din secolul al VI-lea e. n. a unui cuptor, special amenajat, conținînd 10 vase întregi (dovadă a practicării meșteșugului olăriei în cadrul așezării respective), iar într-un bordei din nivelul dacic s-a descoperit o monedă de la Gordian III, element de datare sigură.

81. *Oțeni* (r. Videle, reg. București). În urma săpăturilor de salvare efectuate, au fost recuperate complexe din secolul al VI-lea e. n., parțial distruse în urma lucrărilor ocazionale; s-a mai trasat și o secțiune pentru a completa observațiile stratigrafice și a recupera noi complexe. În bordeie au fost găsite cuptoare scobite în calupuri de lut cruțate, un material ceramic caracteristic culturii Ipotești-Ciurel-Cîndești și fragmente de amfore bizantine. De asemenea a fost precizată succesiunea nivelurilor din așezare.

82. *Jurilovca—Argamum* (r. Istria, reg. Dobrogea). Au continuat săpăturile la punctul „Capul Dolojman”, prin lărgirea secțiunii începute în campania din 1965. S-au degajat, în continuare, ruinele unor locuințe construite din piatră de calcar legată cu pământ. Ruinele se plasează pe faleza de nord-vest, alături de bazilica mare, cunoscută din săpăturile vechi. Nivelul descoperit de noi apare stratigrafic posterior bazilicii, iar după monede și ceramică nu depășește secolul al VI-lea e. n. (În colaborare cu Muzeul raional Tulcea.)

83. *Murgeni* (r. Brlad, reg. Iași). S-a executat un sondaj în așezarea prefeudală, dezvelindu-se o locuință autohtonă de suprafață din secolele VI—VII și două bordeie aparținînd culturii Dridu, secolul al X-lea (Institutul de istorie și arheologie Iași și Muzeul de istorie Brlad.)

84. *Poian* (r. Tg.-Secuiesc, reg. Braşov). S-au continuat săpăturile pe locul numit „Panta de piatră”, confirmându-se constatările din anii precedenţi. S-au descoperit bordeie din faza tirzie a culturii Noua, material ceramic dacic de tip La Tène II şi nouă bordeie prefeudale de formă dreptunghiulară, avînd un cuptor-pietrar într-un colţ. Două bordeie aparţin secolelor VI—VII, un bordei datează de la sfîrşitul secolului al VIII-lea, celelalte se încadrează în secolele VII—VIII c. n. (Muzeul regional Sf.-Gheorghe.)

85. *Archiud* (r. Bistriţa, reg. Cluj). În locul numit „Fundătura”, situat la marginea de sud-est a comunei, unde s-au efectuat săpături şi în anii precedenţi (1961 şi 1963—1965), s-au descoperit două semibordeie romane tirzii (secolul al III-lea), un bordei şi două cuptoare de copt piine (secolele VII—VIII) şi şapte gropi de bucate. (Institutul de istorie şi arheologie Cluj şi Muzeul raional Bistriţa.)

86. *Şimoneşti* (r. Odorhei, reg. Mureş-Autonomă Maghiară). S-au continuat săpăturile începute în 1965 pe locul numit „Panta de stejar”. S-au descoperit resturi aparţinînd culturilor Noua, Wietenberg, din epoca romană, fragmente ceramice de tip Sîntana de Mureş şi trei bordeie cu „pietrar” datînd din secolul al VIII-lea c. n. (Muzeul raional Cristurul Secuiesc şi Muzeul regional Sf.-Gheorghe.)

87. *Izvortul* (r. Giurgiu, reg. Bucureşti). Au continuat săpăturile în necropola feudală timpurie din această localitate. Au fost descoperite 33 de morminte, toate de inhumăţie, orientate în marea lor majoritate cu capul la vest, picioarele la est. Cele mai multe au avut ca inventar: oală de lut, aşezată în dreptul picioarelor, cuţit de fier, tub de os, fusaiole, iar ca obiecte de podoabă cercei de argint sau bronz, mărgelile din pastă sticloasă. Ca ofrande, s-au aflat în morminte oase de păsări de curte, bovidee, ovicaprine şi ouă. Necropola se datează în secolul al VIII-lea c. n. (În colaborare cu Muzeul de istorie din Giurgiu.)

88. *Dăboca* (r. Gherla, reg. Cluj). La incinta I a continuat dezvelirea *Wehrgang*-ului primei fortificaţii din secolele IX—X, precum şi a palisadei incendiate din secolele X—XI. De asemenea a fost dezvelită platforma de piatră a unui turn de lemn, datat cu o monedă de la sfîrşitul secolului al XIII-lea. La donjonul cu ziduri din piatră fasonată s-a constatat că peste dărîmăturile unui zid se suprapune un strat feudal cu ceramică din secolele XIII—XIV. La incinta a III-a, pe lângă lămurirea sistemului de fortificare, s-au înregistrat două niveluri de locuire. În primul nivel, aparţinînd secolelor IX—X, a apărut un atelier de fierărie, iar în al doilea nivel (secolele XI—XII) o locuinţă de suprafaţă de dimensiuni neobişnuit de mari. Între incinta a III-a şi a IV-a s-au dezvelit în întregime bordelul şi locuinţa de suprafaţă din secolele IX—X, înregistrate în 1965. În grădina lui Tămaş Al. s-a descoperit al treilea cimitir (37 de morminte), la care cele mai recente monede sînt din secolul al XII-lea. S-a constatat că zidurile unui altar patrulater (3,20 × 3 m) se suprapun peste morminte mai vechi (probabil din secolul al X-lea). Au mai fost înregistrate zidurile scoase ale unei alte biserici, care se suprapun peste prima, iar alături temelie de piatră şi pavajul unei eventuale biserici din lemn. Tot aici au fost dezvelite două bordeie şi un cuptor din secolul IX—X. La biserica din „Boldiţă” s-a dezvelit în întregime nava pavată cu lespezi de piatră, înregistrîndu-se şi cele trei altare patrulate suprapuse. În mortarul zidului celui de-al doilea altar s-a găsit o monedă bizantină schifată din secolul al XI-lea, iar în molozul navei s-au aflat piese arhitectonice aparţinînd stilului romanic şi gotic. (Muzeul de istorie şi Institutul de istorie şi arheologic Cluj.)

89. *Cochirleni* (r. Medgidia, reg. Dobrogea). Săpăturile arheologice efectuate în valul mare de pămînt, pe teritoriul com. Cochirleni de pe malul drept al Dunării, au dovedit că acest val datează din secolele IX—X. Din umplutura valului au fost scoase fragmente ceramice din epoca feudală timpurie.

90. *Garvăn* (com. Văcăreni, r. Măcin, reg. Dobrogea). Săpăturile efectuate în interiorul cetăţii *Dinogelia*, către latura de est a acesteia (sectorul D), au avut ca rezultat dezvelirea în cea mai mare parte a ruinelor unei case romane tirzii (secolul al IV-lea), deasupra

căroră se aflau resturile citorva bordeie din epoca feudală timpurie (secolele X—XII). Într-un bordei incendiat pe la mijlocul secolului al XI-lea s-au găsit scheletele a șapte persoane surprinse de catastrofa care a distrus așezarea. În altul, incendiat mai târziu, s-a găsit pe locul lui întregul inventar (vase de lut ars, unelte agricole, pietre de rîșniță etc.).

91. *Galița* (com. Gîrlîța, r. Adamclisi, reg. Dobrogea). Pe insula Păcuil lui Soare au continuat săpăturile în sectorul „Poartă”, dezvelindu-se patru locuințe din perioada feudală timpurie și trei morminte de epocă feudală. În sectorul „Port” s-a degajat porțiunea din zidul de incintă corespunzînd jumătății din dreapta a debarcaderului, ca și o treime din suprafața turnului din dreapta.

În așezarea fortificată de pe dealul Dervent, s-a practicat o nouă secțiune perpendiculară pe zidul de incintă, în scopul verificării stratigrafiei (S. XIX) și s-a extins săpătura din S. VIII, S. IX și S. XI, dezvelindu-se un număr de șapte bordeie și locuințe de suprafață datînd de la sfîrșitul secolului al X-lea și începutul secolului al XI-lea c. n. (În colaborare cu Muzeul regional din Călărași.)

92. *Ardan* (com. Șieu, r. Bistrița, reg. Cluj). Îngă sat s-a descoperit și s-a sondat o cetate feudală, lungă de 150 m și lată de 75 m, avînd o cisternă și fiind înconjurată de un șanț. Lipsește o incintă formată dintr-un zid de mortar. Cetatea, după forma și perioada ei, aparține cetăților de frontieră ridicate la poalele interioare ale Carpaților după invazia tătarilor, la sfîrșitul secolului al XIII-lea și începutul secolului al XIV-lea. Platoul cetății a fost locuit și de purtătorii culturii Coțofeni și în perioada Latène-ului mijlociu. (Institutul de istorie și arheologie din Cluj în colaborare cu Muzeul raional Bistrița.)

93. *Lunca* (com. Vrful Cîmpului, r. Dorohoi, reg. Suceava). În așezarea feudală din secolele XIII—XV de la punctul „Siliște”, s-au continuat cercetările începute în 1965, descoperindu-se, pe îngă materiale ceramice și obiecte de fier, o mare cantitate de zgură de fier provenind de la reducerea, în acest loc, a minereului de fier. (Institutul de istorie și arheologie Iași.)

94. *Sărăsău* (r. Sighet, reg. Maramureș). Cercetările arheologice începute în acest an la Sărăsău, pe valea Tisei, au avut ca rezultat identificarea vetrei vechi, azi părăsite, a satului, precum și a unei mici fortificații cu val de pămînt și șanț de apărare, situată la circa 500 m de vatra veche a satului. Au fost cercetate patru locuințe și, parțial, un atelier de fierărie din secolul al XIII-lea, reprezentînd o fază anterioară celei descoperite și cercetate în 1964—1965 la Cuhea. (În colaborare cu Muzeul regional Baia Mare și Muzeul raional Sighet.)

95. *Salu-Nou* (r. Bistrița, reg. Cluj). Spre est de comună, îngă drumul spre Cușma, s-a sondat pe un bot de deal o mică fortificație feudală de mărimea 45 × 45 m, inclusă de val și șanț, care a servit satelor din jur ca post de observație și semnalizare. (Institutul de istorie și arheologie din Cluj în colaborare cu Muzeul raional Bistrița.)

96. *Tirgșor* (r. și reg. Ploiești). Lucrările arheologice s-au desfășurat în două sectoare, și anume: pe partea dreaptă a pîrlului Leaota, unde au fost dezvelite complexe din comuna primitivă, un bordei aparținînd culturii Ipotești-Cîndești și cîteva locuințe din feudalismul dezvoltat.

Pe partea stîngă a pîrlului a fost cercetat în continuare complexul roman din secolele I—II e. n. Cu același prilej a fost stabilită o fază de reconstrucție a bisericii de la șosea. (În colaborare cu Muzeul de istorie din Ploiești.)

97. *Frumoasa* (r. Zimnicea, reg. București). Săpăturile au continuat atît în colțul de SE al cetății de pămînt din secolul al XIV-lea cît și pe latura de vest a aceleiași fortificații. Au fost găsite și urmele așezării sătești contemporane, la circa 300 m sud de cetate. (În colaborare cu Muzeul raional Alexandria.)

98. *Iași, Curtea domnească*. În incinta bisericii Sf. Neculai Domnesc și la Casa Dosoftei s-au efectuat sondaje, identificându-se două faze de construcție, atât la zidul de incintă, cât și la casă. (Institutul de istorie și arheologie Iași.)

99. *Roman-Cetatea Nouă* (r. Roman, reg. Bacău). Cercetările arheologice de la Cetatea Nouă au avut ca obiectiv începerea dezvelirii complexului. A fost degajat molozul de pe un sfert din suprafața fortului inițial, obținându-se o serie de date importante cu privire la tehnica de construcție și la planul cetății. Prin modul de realizare a zidului de incintă, prin folosirea substrucțiilor de lemn, prin turnurile circulare și prin alte elemente componente, Cetatea Nouă se dovedește a fi una din construcțiile militare ale Moldovei medievale, de caracter bizantin.

Paralel cu dezvelirea unui sector al fortului inițial, s-a executat și o casetă în colțul de sud-est al curtinei exterioare, care a dovedit că cele două colțuri ale curtinei erau străjuite de turnuri circulare. (Muzeul militar central în colaborare cu Muzeul de istorie Roman.)

100. *Coconi* (r. Oltenița, reg. București). Cercetările au cuprins zona cimitirului nr. 3 din așezarea medievală de la *Căldarea*, dar alte morminte — în afară de cele găsite în 1963 — nu au ieșit la iveală. În schimb, observații stratigrafice și descoperirea unei monede de la Mircea cel Bătrîn asigură datarea acestui cimitir în deceniul al 2-lea al secolului al XV-lea. (În colaborare cu Muzeul raional Oltenița.)

101. *Independența* (r. și reg. Galați). În urma unei periegeze efectuate în regiunea Galați în vederea identificării cetății Crăciuna, s-au făcut o serie de sondaje arheologice pe malul stâng al Siretului, la circa 1,5 km est de confluența acestuia cu Buzăul și la aproximativ 6 km sud de comuna Independența, la locul numit „Cetățuia”. Sondajele au dus la descoperirea unei fortificații, lucrata din pământ și lemn după principiul palisadelor din secolul al XV-lea. Coroborarea datelor istorice cu observațiile arheologice duce la identificarea acestei fortificații cu cetatea Crăciuna. (Muzeul militar central.)

102. *Radovanu* (r. Oltenița, reg. București). În punctul „Pe Neguleasă” s-au cercetat o casă, patru bordeie și o groapă de provizii din epoca feudalismului dezvoltat (secolele XV—XVII). Din același punct au mai fost scoase la iveală încă 15 morminte aparținând secolelor XV—XVI, sub care se aflau complexe din epoca feudalismului timpuriu. Dintre acestea din urmă, o mențiune specială merită două cuptoare de ars oale.

Un alt sondaj s-a făcut în punctul „Gura Luicii”, unde au fost cercetate încă 14 morminte din epoca feudalismului dezvoltat. (În colaborare cu Muzeul raional din Oltenița.)

103. *Suceava* (r. și reg. Suceava). S-au efectuat cercetări în trei sectoare: „Cetatea de scaun”, „Șanțul de apărare al orașului din secolele XV—XVII” și „Cîmpul șanțurilor”. În primul sector s-a degajat în continuare șanțul de apărare, pentru a se stabili diverse niveluri (secolul al XV-lea și secolul al XVII-lea), obținându-se și unele indicii în legătură cu fundația pînzei a doua de ziduri, construită în a doua jumătate a secolului al XV-lea. Demn de semnalat este faptul că chiar pe axul intrării s-au mai descoperit alte trei fragmente ale inscripției descoperite parțial în 1953; ele vin să completeze textul inscripției și al stemei. De asemenea, tot la „Cetatea de scaun” s-a stabilit situația stratigrafică din curtea exterioară a cetății.

În sectorul „Șanțul de apărare al orașului din secolele XV—XVII” s-a continuat cercetarea prin S. VIII, S. IX și S. X. Au fost delimitate laturile de vest și nord ale traseului fortificației de pământ și lemn. Cercetarea pe teren în acest sector poate fi considerată încheiată.

În sectorul „Cîmpul șanțurilor”, scopul principal a fost stabilirea unor raporturi stratigrafice pe panta nordică a acestui platou situat în fața Cetății de scaun. (În colaborare cu Muzeul regional Suceava.)

104. *Dorohoi* (reg. Suceava). La punctul „Pîrlul Întors”, s-a efectuat o mică săpătură într-o necropolă de înhumație, din care s-au dezvelit un număr de 35 de morminte apar-

ținând perioadei feudalismului dezvoltat (secolele XV—XVI). Pe „Șesul pîrlului” s-a precizat o așezare dacică din La Tène II de tip Lunca Ciurei (fără ceramică bastarnică), zăcînd la o adîncime de 3,50—4 m sub nivelul șesului actual, așezare care a dăinuit înainte fenomenului de captare pe care l-a suferit pîrlul. Din așezare s-a dezvelit o singură locuință distrusă pe jumătate de către ripa pîrlului, precum și o vatră exterioară, din care s-au scos diferite materiale caracteristice culturii La Tène II. (Muzeul de istorie a Moldovei și Muzeul raional Dorohoi.)

105. *Cetatea Șoimoș* (or. Lipova, reg. Banat). În vederea executării lucrărilor de conservare la Cetatea Șoimoș au fost făcute două secțiuni: una în curtea interioară, alta în sala cavalerilor. Cercetările au dezvelit nivelul parterului, care este cu 2 m mai jos decît cel actual, iar în sala cavalerilor s-au distins trei niveluri, al doilea aparținînd secolelor XVI—XVII. (Muzeul regional Timișoara.)

106. *Cătălu* (com. Căscioarele, r. Oltenița, reg. București). Săpăturile efectuate în continuare au descoperit, pe lângă biserica Cătălu, o mare locuință feudală construită din bolovani și cărămizi, stabilindu-se periodizarea întregului complex medieval. Locuința construită din bolovani este cea mai vastă de acest fel cunoscută pînă acum în Țara Românească. Înăuntrul ei și în apropiere s-au găsit obiecte de metal, ceramică, monede, cahle, fragmente de sticlărie și lulele.

Important e faptul constatării unor urme feudale anterioare bisericii și locuinței amintite și care ar indica existența în apropiere a unui alt complex medieval vechi, problemă ce urmează a fi urmărită prin cercetările viitoare.

107. *Pollogi* (r. Titu, reg. București). Săpăturile arheologice au dus la descoperirea fundațiilor și părții de jos a zidurilor unor construcții situate în curtea Palatului Brîncovenesc zidit în 1698. Totodată a fost cercetată o casă veche, anterioară acestui palat, care a aparținut lui Constantin Brîncoveanu și în care acesta a locuit înainte de construirea palatului domnesc. S-a putut stabili o periodizare a întregului complex medieval de la Pollogi, constîndu-se că construcțiile cele mai vechi aparțin casei amintite, apoi urmează în a doua fază biserica zidită de Constantin Brîncoveanu în 1683, în sfîrșit, în a treia fază, a fost ridicat Palatul Brîncovenesc terminat în 1698. Descoperirile de la Pollogi aduc o contribuție importantă la cunoașterea genezei și dezvoltării artei epocii brîncovenești.

108. *București*. Săpături efectuate de Muzeul de istorie a orașului București.

1) *Popești-Leordeni* (r. N. Bălcescu). Săpătură de salvare, cu ocazia căreia s-a precizat existența unei noi așezări din epoca bronzului (cultura Tei), precum și a unor locuințe din a II-a epocă a fierului.

2) *Otopeni* (r. 30 Decembrie). Pe un teritoriu aflat în nord-est de comună s-au cercetat resturile unor așezări din epoca bronzului (cultura Tei, fazele a III-a și a V-a), Hallstatt, secolul al X-lea e. n. și secolele XVIII—XIX.

3) *Străulești-Măicănești* (r. 30 Decembrie). Au fost continuate cercetările în așezările prefeudale și feudale. S-au descoperit noi complexe aparținînd așezării dacilor liberi din secolul al III-lea e. n., locuințe din secolele VI—VII, precum și vestigii din secolele X—XI. Concomitent s-au cercetat noi sectoare din necropola din secolele XIV—XV, precum și locuințe și gropi de provizii medievale.

4) *Sf. Gheorghe Nou* (r. T. Vladimirescu). Lucrările executate în vederea restaurării clădirii brîncovenești au permis descoperirea fundațiilor unei biserici, a necropolei de la mijlocul secolului al XV-lea, precum și temelile bisericii atribuite lui Dobruș Banul, din prima jumătate a secolului al XVI-lea.

5) *Tinganu* (r. 23 August). Reluarea săpăturilor de la Tinganu a avut ca rezultat descoperirea temelii palatului egumenesc din secolele XVII—XVIII, precum și a unor bordeie La Tène (geto-dace) din secolele II—I î.e.n.

109. *Porțile de Fier.*

1) *Șimian* (r. Tr. Severin, reg. Oltenia). Pe Ostrovul Șimian, unde se vor muta parte din monumentele istorice din Cazane, săpăturile arheologice au dezvelit o așezare dacică și un cimitir din aceeași epocă (secolele IV—I î.e.n.).

2) *Gura Vâii* (or. Turnu-Severin, reg. Oltenia). Datorită activității intense a șantierului de construcție a barajului Porțile de Fier, a fost necesară extinderea săpăturilor arheologice pe Ostrovul Golu = Insula Banului, unde s-au identificat mai multe niveluri de locuire. Cea mai veche locuire o documentează așezarea epipaleolitică cu trei niveluri, de la care ne-a rămas prima locuință aziliană săpată în pământ și cu vatră la mijloc. S-au aflat unelte de os și corn, dintre care unele indică un început de agricultură. Tot pe acest ostrov s-a aflat și o întinsă așezare neolitică cu un bogat material ceramic din etapa de început a culturii Vinča. Un alt strat, superior, cuprinde bordele din prima epocă a fierului, cu bogat material ceramic contemporan și înrudit cu cultura Babadag din Dobrogea. Acest strat a fost deranjat de gropile unor morminte de înhumăție atribuite epocii romane (secolele IV—VI).

3) *Ada Kaleh* (or. Turnu-Severin, reg. Oltenia). Cercetările arheologice au permis observații asupra solului de fundare, iar o inscripție descoperită acum pune în lumină rolul jucat de Eugeniu de Savoya în ridicarea fortificației de pe insulă.

4) *Vrclorova* (or. Turnu-Severin, reg. Oltenia). În zona Bahna — Ilovița s-a urmărit problema satului medieval, identificându-se „Seliștea Bahnei” pe dealurile Bechet și Duhovna la nord de Vrclorova și „Seliștea Țarovăț” la vest de satul Ilovița, ambele datând din secolul al XV-lea.

5) *Orșova* (r. Orșova, reg. Banat). Au fost dezvelite trei morminte de incinerare din epoca romană a cetății Dierna. Unul, care era intact, atât prin construcție, cât și prin inventar (vase ceramice, podoabe de bronz, o broșă de aur cu reprezentarea divinității Thanatos, șapte monede), aduce noi date în legătură cu ritul și ritualul funerar folosite în a doua jumătate a secolului al II-lea. Cercetările arheologice au întlnit la adâncimea de 5 m resturile de temelii și canalizare de la vechea cetate feudală Rușava. Fragmentele ceramice cele mai vechi snt din secolul al XIV-lea, iar cele mai noi din secolul al XVIII-lea.

6) *Dubova* (com. Ogradena, r. Orșova, reg. Banat). S-au continuat cercetările în adăpostul sub stncă Cuina Turcului, unde au fost identificate mai multe niveluri de locuire pînă la adâncimea de 5 m. De o deosebită importanță este locuirea epipaleolitică cu două niveluri, care — pe lângă vetre de foc, pieșe microlitice de silex și obsidiană, unelte de os — a oferit și două obiecte de artă lucrate în os, care reprezintă figurine antropomorfe într-o realizare stilizată. Stratul epipaleolitic este suprapus de un strat gros, neolitic, cu mai multe niveluri de locuire cu vetre, ceramică și unelte litice, caracteristice culturii Criș-Starčevo. Straturile de deasupra documentează locuiri din eneolitic, începutul epocii bronzului, prima epocă a fierului, prefeudal, feudal timpuriu și dezvoltat.

Tot pe teritoriul acestui sat s-au continuat cercetările arheologice și în Peștera lui Maovăț = Peștera Veteranii, unde, la adâncimea de 7 m, cel mai vechi nivel de locuire este din neolitic, cultura Criș, suprapus de locuiri din eneolitic, epocă romană, prefeudală, feudală.

7) *Liubcova* (r. Moldova Nouă, reg. Banat). Continuarea cercetărilor arheologice din așezarea neolitică cu patru niveluri de locuire a dat noi documentări de vase ceramice, unelte de silex, obsidiană, os, corn, capace și figurine antropomorfe caracteristice culturii Vinča.

8) *Moldova Veche* (r. Moldova Nouă, reg. Banat). A fost recuperat un tezaur monetar de bronz din epoca constantiniană, descoperit pe malul Dunării.

• 9) *Băile Herculane* (r. Orșova, reg. Banat). Cercetările arheologice efectuate în Peștera Hoșilor s-au concentrat asupra locuirii postpaleolitice, cercetându-se stratul neolitic în care se observă evoluția culturii Tisa târzie, pe care s-a greșit influența culturii Sălcuța. Locuirea neolitică este suprapusă de locuirea Coțofeni-Kostolač, precum și de resturi sporadice din vremea culturilor Vučedol, Verbicioara din epoca bronzului, apoi din prima epocă a fierului, ca și din feudalismul timpuriu. (Lucrările de la Porțile de Fier s-au efectuat de către Grupul de cercetări complexe Porțile de Fier al Academiei, în colaborare cu C. S. C. A., Ministerul Învățământului și Ministerul Energiei Electrice.)